BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Dezechilibre, riscuri și ajustări macroeconomice: Raportul privind mecanismul de alertă 2016

Direcția Relații Internaționale

București, februarie 2016

Raportul privind mecanismul de alertă 2016

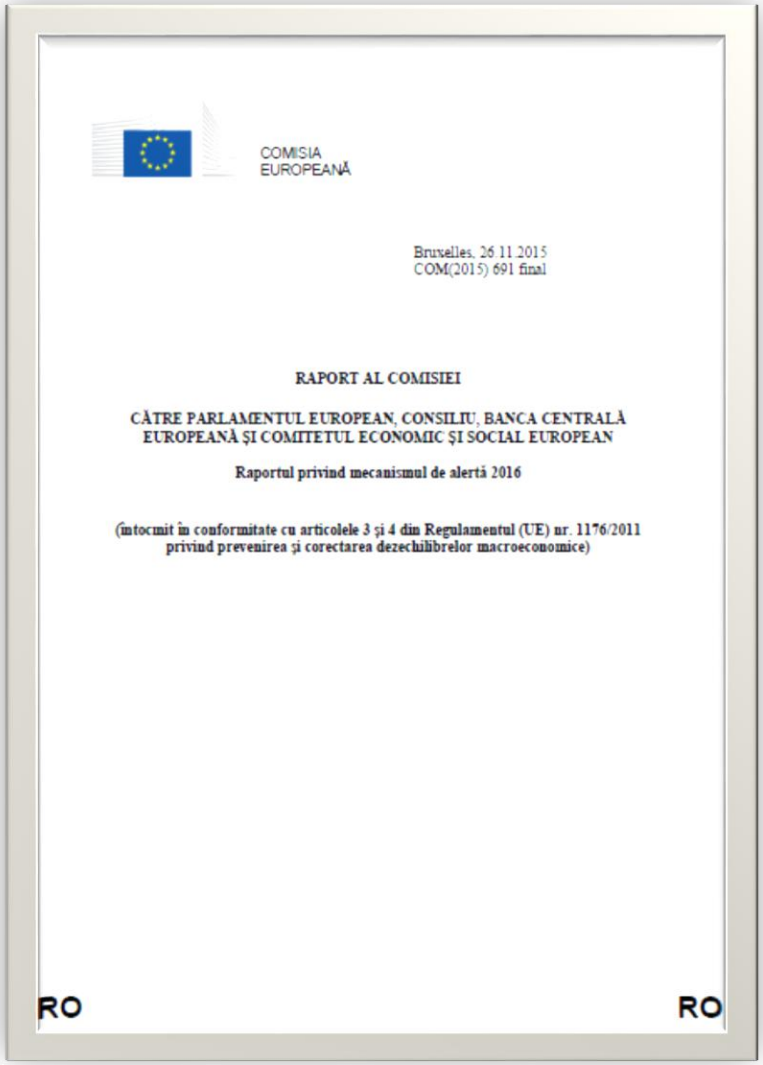

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 26.11.2015
COM(2015) 691 final

RAPORT AL COMISIEI

CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ ŞI COMITETUL ECONOMIC ŞI SOCIAL EUROPEAN

Raportul privind mecanismul de alertă 2016

(întocmit în conformitate cu articolele 3 şi 4 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 privind prevenirea şi corectarea dezechilibrelor macroeconomice)

RO RO

- RMA 2016 face parte din setul de documente publicate de CE în luna noiembrie 2015 odată cu lansarea Analizei Anuale a Creșterii 2016, alături de:
  - ✓ O recomandare pentru politica economică din zona euro
  - ✓ Proiectul Raportului comun privind ocuparea forței de muncă
  - ✓ Programul de sprijin pentru reforme structurale
- Noutate →adăugarea la tabloul de bord a trei indicatori privind ocuparea forței de muncă
- Publicarea de către CE a bilanțurilor aprofundate este așteptată la sfârșitul lunii februarie 2016

Raportul privind mecanismul de alertă 2016

- RMA2016 inițiază a cincea rundă anuală a procedurii privind dezechilibrele macroeconomice
- Raportul identifică statele membre (18) în cazul cărora ar trebui realizate bilanțuri aprofundate suplimentare pentru a se evalua dacă acestea sunt afectate de dezechilibre care necesită adoptarea unor măsuri de politică:

  Belgia, Bulgaria, Germania, Franța, Croația, Italia, Ungaria, Irlanda, Olanda, Portugalia, **România**, Spania, Slovenia, Finlanda, Suedia, Marea Britanie și pentru prima dată: Estonia și Austria
- Anul acesta, trei indicatori privind ocuparea forței de muncă, și anume rata de participare la forța de muncă, șomajul de lungă durată și șomajul în rândul tinerilor, sunt adăugați la tabloul de bord principal
- În comparație cu edițiile anterioare ale RMA, se pune un accent mai mare pe considerentele privind zona euro

Concluzii generale:

- Ajustarea dezechilibrelor existente se desfășoară într-un mediu caracterizat de provocări
- Statele membre ale UE continuă să facă progrese în direcția corectării dezechilibrelor cu care se confruntă
- Cu toate acestea, vulnerabilitățile legate de nivelurile ridicate de îndatorare rămân un motiv de îngrijorare
- Excedentele din unele state membre rămân ridicate pe perioada prognozată (2015-2017)
- După ani de evoluții vădit divergente, condițiile de pe piața muncii converg, dar dificultățile sociale rămân la niveluri inacceptabile în mai multe țări

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (1)

- În contextul unor condiții nesigure la nivel mondial, redresarea economică devine din ce în ce mai mult dependentă de cererea internă
- Dezechilibrele macroeconomice continuă să se ajusteze, însă nivelurile ridicate de îndatorare reprezintă vulnerabilități importante → principala provocare cu care se confruntă zona euro
- Zona euro prezintă unul dintre cele mai mari excedente de cont curent din lume ca valoare (3,7 % din PIB/2015)
    - deficitele mari de cont curent s-au ajustat către poziții mai echilibrate sau către excedente în majoritatea statelor membre
    - cea mai mare parte a acestui excedent este constituită de Germania, Olanda și Italia
    - reflectă ineficiențe economice și o cerere internă modestă

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (2)

- Persistă încă vulnerabilități, deoarece ajustarea fluxurilor externe nu s-a concretizat încă într-o reducere considerabilă a gradului de îndatorare externă
    - În Irlanda, Ungaria, Polonia și România, balanțele contului curent înregistrate în prezent trebuie să fie menținute o perioadă îndelungată de timp pentru a conduce la o îmbunătățire semnificativă a pasivelor externe nete pe termen mediu
- Evoluțiile costului unitar al muncii au fost în linii mari în concordanță cu necesitățile de ajustare externă
    - În 2014 s-au înregistrat scăderi într-o serie de țări din zona euro care au fost în mod special afectate de criză (Cipru, Grecia, Spania, Slovenia, Portugalia și Irlanda)
    - În schimb, costul unitar al muncii a crescut într-un ritm mai ridicat decât media zonei euro în Italia, Franța, Germania și Austria
    - Cele mai rapide creșteri au fost înregistrate în țările baltice, datorită unor creșteri puternice ale remunerațiilor salariale pe oră

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (3)

- Tabloul de bord înregistrează încă pierderi cumulate la nivelul cotelor de piață ale exporturilor care depășesc pragul indicativ în mai multe state membre, însă încep să fie vizibile unele ameliorări
  - Scăderea continuă a cotelor de piață ale exporturilor pare să se fi stopat, înregistrându-se creșteri anuale în 2013 și în 2014 în majoritatea statelor membre - în unele cazuri creșterile au fost relativ limitate (Austria, Franța, Olanda, Spania, Italia), în alte cazuri, mai semnificative (Belgia, Germania, Ungaria, **România**, Grecia, Irlanda)
  - Aceste creșteri au totuși, în general, o amploare mult mai redusă decât scăderile accentuate înregistrate în perioada 2010-2012
  - Ameliorarea se datorează parțial faptului că, la nivel mondial, comerțul a înregistrat o stagnare în 2013-2014, ceea ce a atenuat pierderile la nivelul cotelor de piață ale exporturilor→ ameliorările nu pot fi structurale
  - Privind în perspectivă, este prea devreme pentru a se evalua dacă aceste creșteri reprezintă o schimbare permanentă sau sunt doar temporare

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (4)

- În mai multe state membre, datoria sectorului privat se menține la un nivel ridicat, peste pragul indicativ al tabloului de bord
  - Gradul de îndatorare al sectorului privat variază în mod substanțial,
  - De asemenea, între principalele sectoare ale economiei există diferențe destul de substanțiale în ceea ce privește structura datoriei private
- Progresele înregistrate în ceea ce privește reducerea gradului de îndatorare au fost neomogene, iar reducerea gradului de îndatorare al sectorului privat s-a datorat în principal fluxurilor de creditare negative din majoritatea statelor membre
- Situația globală a sectorului bancar s-a îmbunătățit în majoritatea statelor membre
  - Cu toate acestea, vulnerabilitățile sunt încă evidente în mai multe state membre: în Irlanda, Grecia, Spania, Italia, Cipru, Ungaria, Portugalia, Bulgaria, România și Slovenia, băncile sunt încă afectate de existența unor ponderi ridicate ale NPL

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (5)

- Evoluția prețurilor locuințelor a reflectat poziții diferite în cadrul ciclurilor de locuințe din întreaga UE
  - În unele state membre, prețurile au suferit o corecție puternică în timpul crizei: Irlanda, Ungaria, Estonia, Lituania și Slovacia. Prețurile locuințelor din aceste țări sunt apreciate ca fiind în continuare subevaluate și, prin urmare, este posibil ca ritmul de redresare să nu indice o nouă acumulare a riscurilor în viitorul apropiat
  - Prețurile locuințelor au crescut de la niveluri foarte ridicate de reevaluare și necesită o monitorizare atentă în Suedia și Regatul Unit
- Nivelul datoriei publice, deși încă ridicat, a început să scadă datorită eforturilor de consolidare fiscală din trecut și relansării creșterii economice

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (6)

- În 2014 a început să se producă o scădere accentuată și relativ generalizată a ratei șomajului, pe măsură ce redresarea economică s-a concretizat
  - Scăderea șomajului a fost deosebit de importantă în Portugalia, în Spania, în Irlanda și în țările baltice, dar și în Ungaria, Bulgaria, Marea Britanie și Polonia
  - Pe de altă parte, rata șomajului a crescut în Italia și în Finlanda, în timp ce s-a stabilizat, în linii mari, în Germania și în Franța
  - Per ansamblu, îmbunătățirea ratelor șomajului este legată în principal de o reducere a ratelor de concediere, în timp ce ratele de găsire a unui loc de muncă, deși în curs de ameliorare, rămân sub nivelurile dinaintea crizei
  - În tandem cu rata totală a șomajului, rata șomajului în rândul tinerilor a început să scadă - rata șomajului în rândul tinerilor rămâne la niveluri ridicate, cifrându-se în 2014 la 23,7 % în zona euro și la 22,2 % în UE

DEZECHILIBRE, RISCURI ȘI AJUSTĂRI: ASPECTE CU CARACTER TRANSNAȚIONAL (7)

- Mobilitatea forței de muncă în cadrul UE a crescut și mai mult în 2014, deși fluxurile s-au menținut sub nivelul înregistrat înainte de 2008
  - Fluxurile dinspre est către vest și dinspre sud către nord au reprezentat în continuare cea mai mare parte a deplasărilor
  - Ieșirile nete au crescut în special în țări precum Grecia, Cipru și Croația, în timp ce intrările nete au crescut, printre altele, în Germania și în Austria.
  - Ieșirile nete au scăzut în Spania, în țările baltice și în Irlanda, unde situația economică s-a îmbunătățit în mod considerabil

OBSERVAȚII SPECIFICE PENTRU CAZUL ROMÂNIEI (1)

- PIIN foarte negativă reflectă acumularea unor deficite de cont curent în perioada anterioară crizei, însă se află pe o traiectorie descendentă
- Datoria externă netă reprezintă aproximativ jumătate din PIIN. Intrările nete de ISD au crescut în ultimii doi ani
- Contul curent s-a aflat în scădere, ajungând la un mic deficit în 2014, în mare măsură din cauza unei creșteri puternice a exporturilor, dar ar putea crește din nou într-o oarecare măsură în următorii ani
- Balanța comercială a rămas pozitivă în 2014, iar cotele de piață ale exporturilor au înregistrat creșteri anuale
- Indicatorii de competitivitate a costurilor au fost stabili în 2014 și rata reală efectivă de schimb s-a apreciat numai în mică măsură

OBSERVAȚII SPECIFICE PENTRU CAZUL ROMÂNIEI (2)

- Datoria sectorului privat rămâne relativ scăzută, în timp ce creșterea creditării private s-a redresat recent
- Sectorul bancar pare bine capitalizat, în timp ce ponderea creditelor neperformante a scăzut semnificativ
- În iulie 2015 au fost finalizate o evaluare a bilanțului și un test de rezistență în sectorul asigurărilor și s-au lansat o evaluare a calității activelor și un test de rezistență în sectorul bancar
- Datoria publică se menține la un nivel scăzut, dar măsurile fiscale recent convenite și majorările salariale ad-hoc pentru anumite categorii de angajați din sectorul public indică o relaxare fiscală semnificativă
- Șomajul de lungă durată și în rândul tinerilor, precum și indicatorii sărăciei au înregistrat o ameliorare modestă în 2014

Raportul privind mecanismul de alertă 2016

Situația României

Tabloul de bord PDM 2014

Dezechilibre externe și competitivitate	Specificații	Prag indicativ	România
Balanța contului curent	% din PIB, media pe 3 ani	-4/6%	-2.1
Poziția investițională internațională netă	% din PIB	-35%	-57.2
Rata reală efectivă de schimb	deflator IAPC, variație % 3 ani	±11 % (În afara ZE)	-1.1
Cota de piață a exporturilor	variație % 5 ani	-6%	21.5
Indicele costului unitar nominal al muncii	2010=100, variație % 3 ani	12 % (În afara ZE)	2.3p
Dezechilibre interne			
Indicele prețului locuințelor	(2010=100), deflatat (variație % 1 an)	6%	-3.6p
Fluxul de creditare din sectorul privat	% din PIB	14%	-2.4
Datoria sectorului privat	% din PIB	133%	62.2
Datoria brută a administrației publice	% din PIB	60%	39.9
Rata șomajului	media pe 3 ani	10%	6.9
Total pasive ale sectorului financiar	variație % 1 an	16.5%	1.1
Noi indicatori privind ocuparea forței de muncă			
Rata de participare la forța de muncă	% din totalul populației în vârstă de 15-64 de ani (variație pe 3 ani, pp)	-0.2%	1.6
Rata șomajului de lungă durată	% din populația activă în vârstă de 15-74 de ani (variație pe 3 ani, pp)	0.5%	-0.1
Rata șomajului în rândul tinerilor	% din populația activă în vârstă de 15-24 de ani (variație pe 3 ani, pp)	0.2%	0.1

Sursă: Comisia Europeană, Raportul privind mecanismul de alertă noiembrie 2015.

Raportul privind mecanismul de alertă 2016

România depășește pragul indicativ la un singur indicator!

Anul 2014	Dezechilibre externe și competitivitate					Dezechilibre interne						Noi indicatori privind ocuparea forței de muncă[1]		
	Balanța contului curent - % din PIB (media pe 3 ani)	Poziția investițională internațională netă (% din PIB)	Rata reală efectivă de schimb - 42 de parteneri comerciali, deflator IAPC (variație % 3 ani)	Cota de piață a exporturilor % din exporturile mondiale (variație % 5 ani)	Indicele costului unitar nominal al muncii (2010=100) (variație % 3	Indicele prețului locuințelor (2010=100), deflatat (variație % 1 an)	Fluxul de creditare din sectorul privat, consolidat (% din PIB)	Datoria sectorului privat, consolidată (% din PIB)	Datoria brută a administrației publice (% din PIB)	Rata șomajului (media pe 3 ani)	Total pasive ale sectorului financiar, neconsolidate (variație % 1 an)	Rata de participare la forța de muncă - % din totalul populației în vârstă de 15-64 de ani	Rata șomajului de lungă durată - % din populația activă în vârstă de 15-74 de ani (variație pe 3 ani în puncte	Rata șomajului în rândul tinerilor - % din populația activă în vârstă de 15-24 de ani (variație pe 3 ani în puncte
Praguri	-4/6 %	-35 %	±5 % (ZE) ±11 % (în afara ZE)	-6 %	9 % (ZE) 12 % (în afara	6 %	14 %	133 %	60 %	10 %	16,5%	-0,2%	0,5%	0,2%
BE	-0,1	57,2	-0,5	-10,7	5,6	-1,1p	1,0	181,4	106,7	8,2	4,9	1,0	0,8	4,5
BG	0,9	-73,4	-2,6	6,7	12,5p	1,5p	-0,3	124,3	27,0	12,2	7,2	3,1	0,6	-1,2
CZ	-0,5	-35,6	-10,0	-5,0	3,8	1,8	1,8	72,7	42,7	6,7	4,4	3,0	0,0	-2,2
DK	6,9	47,0	-1,2	-17,3	5,1	3,1	1,7	222,8	45,1	7,0	6,6	-1,2	-0,1	-1,6
DE	6,9	42,3	-0,3	-8,3	7,6	1,5p	1,1	100,4	74,9	5,2	4,2	0,4	-0,6	-0,8
EE	-0,5	-43,6	4,7	24,5	13,0	12,8	6,4	116,1	10,4	8,7	12,2	0,5	-3,8	-7,4
IE	1,8	-106,7	-3,5	-6,1	-2,2	11,1	13,7	263,3	107,5	13,0	16,0	0,6	-2,0	-5,2
EL	-2,6	-124,1	-5,6	-17,5	-11,6p	-4,9e	-2,7	130,5	178,6	26,2	-7,6	0,1	10,7	7,7
ES	0,7	-94,1	-1,0	-11,5	-4,1p	0,1	-7,1	165,8	99,3	25,1	-1,9	0,3	4,0	7,0
FR	-1,0	-19,5	-1,2	-13,1	4,8	-1,6	3,3	143,2	95,6	10,1	5,4	1,3	0,6	1,5
HR	0,5	-88,6	-0,9	-18,0	-5,9	-2,0p	0,3	120,6	85,1	16,9	0,9	2,0	1,7	8,8
IT	0,8	-27,9	0,2	-14,0	3,6	-4,6p	-0,9	119,3	132,3	11,8	-0,7	1,8	3,5	13,5
CY	-4,9	-139,8	-1,4	-26,7	-7,7p	0,3p	-8,5	348,3	108,2	14,6	0,7	0,8	6,1	13,6
LV	-2,5	-60,9	0,4	9,9	12,9	5,1	-11,9	96,4	40,6	12,6	10,4	1,8	-4,1	-11,4
LT	1,3	-46,4	1,4	35,3	8,3	6,3	-1,2	52,5	40,7	12,0	16,3	2,3	-3,2	-13,3
LU	5,8	36,0	0,5	11,2	7,6	3,7	0,5	342,2	23,0	5,7	21,5	2,9	0,3	5,9
HU	2,7	-73,8	-7,0	-14,9	6,7	3,1	-0,5	91,3	76,2	9,6	8,5	4,6	-1,5	-5,6
MT	2,6	39,5	0,0	-18,2	7,0	2,6	7,8	146,4	68,3	6,2	5,8	4,5	-0,4	-1,5
NL	10,9	60,8	0,8	-11,0	5,4p	-0,5	-1,6p	228,9p	68,2	6,8	8,2p	0,9	1,3	2,7
AT	1,8	2,2	1,9	-15,7	7,8	1,4	0,2	127,1	84,2	5,3	-1,5	0,8	0,3	1,4
PL	-2,3	-68,3	-1,3	4,8	2,5p	1,1	4,7	77,9	50,4	9,8	0,6	2,2	0,2	-1,9
PT	0,0	-113,3	-1,8	-4,7	-2,3e	3,6	-8,7	189,6	130,2	15,4	-6,1	-0,4	2,2	4,5
RO	-2,1	-57,2	-1,1	21,5	2,3p	-3,6p	-2,4	62,2	39,9	6,9	1,1	1,6	-0,1	0,1
SI	5,1	-43,7	1,2	-11,8	-0,2	-6,6	-4,6	100,1	80,8	9,6	-0,4	0,6	1,7	4,5
SK	1,0	-69,4	1,3	3,2	2,2	1,5	3,9	76,2	53,5	13,8	7,0	1,6	0,0	-4,0
FI	-1,5	-0,7	2,7	-24,0	8,0	-1,9	0,4	150,0	59,3	8,2	8,7	0,5	0,2	0,4
SE	6,5	-6,5	-3,7	-9,8	7,1	8,6	6,5	194,4	44,9	8,0	13,4	1,6	0,0	0,1
UK	-4,3	-25,3	10,2	-8,7	1,9	8,3	3,4	157,7	88,2	7,2	4,4	1,2	-0,5	-4,4

Sursă: Comisia Europeană, Raportul privind mecanismul de alertă noiembrie 2015.

Mulțumesc pentru atenție!